

Лусинга Райли

*Абандуловата
градина*

Copyright © Lucinda Riley, 2012
The Light Behind The Window

- © Цветелина Тенекеджиева, превод, 2014 г.
- © Станислав Иванов, корица, 2014 г.
- © Книгоиздателска къща „Труд“, 2014 г.

ISBN 978-954-398-347-6

Лусинга Райли

*Лавандуловата
градина*

Превод от английски
Цветелина Тенекеджиева

Книгоиздателска къща **trud**
София, 2014

На Оливия

„Вие по една случайност сте се родили такъв, какъвто сте;
аз съм рожба на собствените си дела.“

Лудвиг ван Бетовен

Светлината зад прозореца

Безкрайна нощ;
в трак дави се край мен света.
Тежко бреме;
отблясък само – отвъд прозореца не засиява светлина.

Балсамов ден;
откъм сутрака протегната ръка.
Пеперуден допир
разстаа из стаята ти топаина.

Зрачен час;
сенките танцуват покрай твоя силует.
Съкровен копнеж;
ледът топи се, сърцето пее нов куплет.

Сияйна светлина;
до вчерашен трачен, светът искри със палящ нов.
Бушува огън,
озарявайки деня със моята любов.

София гьо ла Мартиниер,
юли 1943 г.

Тасен, Южна Франция, пролетта на 1998 година

Напускът върху ръката ѝ отслабна и Емили сведе поглед към майка си. Сякаш пред очите ѝ гушата на Валери, напускайки тялото ѝ, отвеждаше със себе си и болката, разкривявала чертите ѝ толкова дълго. Най-сетне Емили можеше да прозре зад изпитомо лице и да си спомни някогашната красота на майка си.

- Напусна ни - промълви Филип, докторът.

- Да.

Чуваше приглушената му молитва, но нямаше намерение да му приглася. Вместо това загледа с печално недоумение купчината бавно посивяваща плът, единственото, което ѝ бе останало от неизменното присъствие, властвало над живота ѝ цели трийсет години. Някакъв инстинкт ѝ подшушна да сръга майка си, да я събуди, понеже преходът от живот към смърт - особено за природна стихия, като Валери дълго ла Мартиниер - се оказваше твърде рязък, за да го проумее.

Не бе сигурна как би трябвало да се чувства. Все пак неведнъж мислено бе разигравала този момент през изминалите няколко седмици. Емили извърна очи от лицето на майка си и зарея поглед през отворения прозорец, където в синьото небе се носеха завъртулки от бели облачета като разбити на пяна белтъци. От вълн долиташе далечна песен на чучулига, която приветстваше пролетта.

Стана предпазливо на крака, сковани от дългите часове на нощно бдение, и отиде до прозореца. В ранния утринен пейзаж

нямаше и капка от натрапчивостта, с която неизменно щеше да се пропие дневната картина. Както всяка заран природата бе нарисувала съвършено нова живопис с гальовната провинциална палитра от керемидено, зелено и тюркоазено, деликатно възвестявайки началото на младия ген. Емили отправи поглед отвъд терасата и педантично поддържаната градина към поллюшващите се лозя около къщата, ширнали се, докъдето погледът стига. Непроменена векове наред, гледката покоряваше с великолепието си. Шато дьо ла Мартиниер ѝ бе служило като убежище в детството – там намираще покой и сигурност; спокойствието му неизлечимо се беше запечатало във всяка клетка на мозъка ѝ.

А сега ѝ принадлежеше – макар че Емили можеше единствено да гадае дали с цялото си разсъпничество майка ѝ изобщо ѝ бе завещала пари за поддръжката му.

– Госпожице Емили, ще ви остава, за да се сбогувате. – Гласът на доктора прекъсна мислите ѝ. – Ще сляза на долния етаж, за да попълня необходимите документи. Моите най-искрени съболезнования! – добави Филип, поклони се почтително и излезе от стаята. „Скъря ли изобщо...?“ – мина ѝ внезапно през ума.

Тя се върна край леглото и пак седна на стола, мъчейки се да открие отговори за купищата въпроси, предизвикани от смъртта на майка ѝ, да се отърси от колебанията, да намери начин да се освободи от противоречащите си емоции, за да стигне до едно-единствено конкретно чувство. Естествено, задачата ѝ беше непосилна. Жената в леглото – така отпусната, така безобидна в момента, колкото и парализиращо да ѝ бе въздействала приживе – вечно щеше да гнети мислите ѝ с мъглявостта си.

Валери бе дарила дъщеря си с живот, беше ѝ подsigурила прехрана, грехи на гърба и солиден покрив над главата. Никога не ѝ беше посягала, нито пък нанасяла обиди.

Чисто и просто се гържеше така, все едно че я няма.

Валери бе проявявала – Емили се замисли коя дума е най-подходяща – *безразличие*. Превръщайки собствената си дъщеря в безплътна сянка.

Емили опря глан върху ръката на майка си.

– Ти изобщо не ме забелязваше, маман...

Емили живееше с болезненото съзнание, че родителите ѝ са я заченали по принуда, само и само да задоволят нуждата от наследник на рода Дьо ла Мартиниер; че е резултат от изпълнението на дълг, а не на майчинско желание за рожба. А когато отгоре на всичко се беше сдобила с „наследница“ вместо с нужния син – продължител на рода, безразличието на Валери се бе задълбочило още повече. Нагскочила вече детеродна възраст – Емили се бе появила с последните издихания на женската ѝ плодовитост: на четирийсет и три, – Валери се бе отдала на амплото си на една от най-чаровните, щедри и красиви светски персони в Париж. Раждането и по-нататъшното присъствие на Емили бяха събития, не по-значими от сдобиването с поредното чихуахуа за компания на първите три. Емили я привикваха от детската стая също като кучетата и я потупваха гальовно по главата за пред гостите на маман. Само дето кучетата поне си правеха компания, размишляваше Емили, докато тя прекарваше детството си в самота.

Нямаше полза дори от това, че беше наследила осанката на Дьо ла Мартиниер вместо деликатната светлоока миньонска външност на славянските ѝ предци по майчина линия. Беше здраво дете с гъста махагонова коса, която на всеки шест седмици подстригваха късо, с бретон, тежко нагвиснал над черните ѝ вежди, и с маслинена кожа – генетични дарове от баща ѝ Едуар.

„Понякога като те гледам, скъпа моя, не мога да повярвам, че аз съм те родила! – обичаше да повтаря майка ѝ при редките си посещения в детската ѝ стая, тръгвайки за операта. – Е, поне моите очи си взела!“

На Емили често ѝ се искаше да изтръгне тъмносините си очни ябълки от орбитите им и да ги замени с разкошните лешникови очи на баща си. Не смяташе, че подхождат на лицето ѝ, пък и всеки път, когато погледнеше през тях в огледалото, виждаше майка си.

Редовно я спохождаше чувството, че по рождение е лишена от каквато и да било дарба, която майка ѝ би оценила. Когато на тригодишна възраст я записаха на уроци по балет, Емили откри, че тялото ѝ просто отказва да заема стандартните

балетни пози. Докато останалите момиченца подхвърчаха из залата госуц като переперудки, тя се бореше да демонстрира поне капка грация. Плоските ѝ крачета предпочитаха да са здраво стъпили на земята и всеки опит да ги отлепи от нея завършваше с провал. Уроците по пиано се оказаха също загуба на време, а що се отнасяше до пеенето, то тя нямаше слух за тоновете и толкова.

Освен това тялото ѝ не се чувстваше особено добре в момичешките рокли, в които майка ѝ настояваше да я вижда по време на соаретата във великоленната, потънала в розови храсти градина в задния двор на парижкото им имение – обичайната сцена за прочутите партита на Валери. Скътана в най-затънтения ѝ ъгъл, Емили прекарваше времето си, възхищавайки се на елегантната, очарователна, прелестна домакиня, която обхождаше гостите си с грациозна вещина. На светските сбирки в парижкото имение, а през лятото – и в имението в Гасен, Емили се чувстваше с вързан език и крайно неловко. В допълнение към всичко останало явно не беше наследила и социалните умения на майка си.

Иронията беше, че всеки страничен наблюдател би я нарекъл щастливка. Приказно детство, прекарано в чудна къща в Париж в семейството на френски благородници с вековно родословно дърво, съумяло при това да съхрани наследствените богатства по време на войната – за подобен живот много французоичета на нейна възраст можеха само да си мечтаят.

Поне имаше обичния си татко. Макар и не по-грижовен от майка ѝ и отнесен по непрестанно разрастващата му се колекция от ценни книги в имението, ако Емили съумееше да привлече вниманието му, баща ѝ я обсипваше с любовта и грижите, за които тя така копнееше.

Дъщеря му се роди, когато той вече гонеше шейсетте, Емили го загуби на четиринайсетгодишна възраст. Двамата рядко прекарваха времето си заедно, но поне знаеше от кого бе наследила затворения си характер. Едуар беше мъчалив, възгъбен в себе си човек, който намираще повече радост в книгите си и в спокойствието на имението, отколкото в непрестанния поток от познания, обсебили дома им по покана на маман. Емили често

се чудеше как изобщо двамата души с толкова противоположни характери бяха успели да се влюбят един в друг. При все това Едуар като че ли боготвореше по-младата си съпруга, не се бунтуваше срещу разточителния ѝ начин на живот, макар той самият да живееше къде-къде по-скромно и намираше повод за гордост в красотата и популярността на жена си на парижката обществена сцена.

В много случаи, когато лятото си отиваше и идваше време Валери и Емили да се върнат в Париж, Емили умоляваше баща си да ѝ позволи да остане.

- Тамко, толкова ми харесва в провинцията при теб. И в селото има училище... може да ме запишеш там, а пък аз ще се грижа за теб, сигурно ти е много самотно в празната къща.

Едуар я погъделичкваше бащински по брадичката, но клатеше глава в знак на отказ.

- Не може, малката ми. Колкото и да те обичам, трябва да се върнеш в Париж, за да ходиш на училище и да станеш истинска гама като майка си.

- Ама, татко, не искам да се прибирам с маман, искам да остана тук с теб...

А като навърши тринайсет... Емили примига, отронвайки внезапно рукналите ѝ сълзи, боязлива още да си спомни за момента, в който безразличието на майка ѝ бе прераснало в пълна отчужденост. Предстоеше ѝ да се бори с последиците през целия си живот.

- Как не те беше срам да гледаш през мен, мамо, да не те е грижа, какво се случва с мен? Собствената ти дъщеря!

Внезапно едно от очите на Валери трепна и Емили подскочи от страх, че майка ѝ всъщност е още жива и е чула всяка една гумичка. Тяй като бе привикнала да следи жизнените ѝ показатели, Емили веднага опипа китката ѝ за пулс, но не го намери. Станала беше свидетел на последния физически остатък от живота ѝ, докато мускулите ѝ се отпуснаха и отстъпваха място на смъртта.

- Маман, ще се опитам да ти простя. Ще се помъча да видя нещата от твоя гледна точка, но точно в този момент не мога да кажа дали се радвам, или тъгувам заради смъртта ти. - Емили

уещаше как собственото ѝ гърло се вцепенява като един виг защитен механизъм срещу болката, която цяха да ѝ причинят следващите думи. – Толкова те обичах, толкова се стараех да те зарадвам, да спечеля любовта и вниманието ти, да се почувствам... *достойна* да бъда твоя дъщеря. Господи! Какво ли не сторих! – Емили сви ръцете си в юмруци. – Та ти ми беше *майка*!

Звукът на собствения ѝ глас отекваше в просторната спалня и тя се стресна, занемявайки. Впери поглед във фамилия герб, нарисован преди двеста и петдесет години върху внушителната рамка на леглото. Боята беше поизбледняла, а двата глизана, заели бойна позиция от двете страни на вездесъщата хералдическа лилия, и изящно изписаното отдолу мото „Победата е над всичко“ едвам се различаваха.

Ненадейно я побиха тръпки, макар че в стаята бе топло. Тишината в имението бе оглушителна. Къщата, някога кипящата от живот, сега пустееше като кухня раковина, приютила единствено миналото. Сведе поглед към дясната ръка на майка си, върху чийто малък пръст бе масивният пръстен с фамилия печат, представляващ умален вариант на герба. Тя бе последната жива представителка на рода Дьо ла Мартиниер.

Емили мигновено изпита бремето на вековния завет върху плещите си и горчивината от безславния завършек на една велика, благородна кръв, предадена в ръцете на бездетна трийсетгодишна стара мома. Семейството бе устояло на столетия жестокост и насилие, ала след петдесетгодишните зверства по време на Първата и Втората световна война единствено баща ѝ бе останал да го крепи.

Поне нямаше да ѝ се налага да търпи обичайните препирни около наследството. По силата на един остарял Наполеонов закон всички братя и сестри директно наследяваха равни части от имуществото на покойните си родители. Колко ли семейни грами се бяха разиграли заради наследници, отказали да продадат частта си? За жалост в нейния случай *les héritiers en ligne directe*¹ се ограничаваха до нея самата.

¹Наследниците по права линия (фр.) – бел. ред.

Емили въздъхна. Може и да ѝ се наложеше да продаде имението, но сериозният размисъл трябваше да почака. Сега беше време за сбогуване.

- Почивай в мир, маман.

Допря устни до посивялата коса на челото ѝ и се прекръсти. После стана немощно от стола, излезе от стаята и затвори плътно вратата след себе си.